

Archiv obce Bohy

1864 - 1945

Inventář

EL NAD č.: 9

AP č.: 178

Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková

Plasy 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu	5
III. Archivní charakteristika fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	5
V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky	6

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	7
---	---

Inventární seznam	9
--------------------------	---

Tiráž	11
--------------	----

I. Vývoj původce fondu

Vesnice Bohy (dříve též Zbohy) leží na katastrálním území téhož jména o rozloze 6,94 km² 8 km jihovýchodně od Kralovic v nadmořské výšce 368 metrů. Na jejím katastrálním území nad korytem řeky Berounky se na skále tyčí zřícenina hradu Krašova, pod hradem při řece se nachází mlýn a samota rovněž zvaná Krašov a západně od vsi barokní hospodářský dvůr Rohy. Název obce je zpravidla odvozován od „*ves Bohů*“, tj. Bohovy rodiny.

Nejstarší doložená písemná zmínka o vsi pochází z roku 1228 ze seznamu statků náležejících hradu Krašovu, jenž patřil původně pánům z Krašova. Od 18. století náležel Krašov s okolními vesnicemi k plaskému panství, které v roce 1826 koupil od Náboženského fondu rakouský kancléř Klement Václav Lothar kníže Metternich-Winneburg, jenž byl zároveň posledním patrimonialním majitelem Bohů.

V roce 1849 byla vrchnostenská správa zrušena a její působnost byla přenesena s účinností od 1. ledna 1850 zčásti na prvoinstanční politickou správu a zčásti na nově zřízenou obecní samosprávu. Základní jednotkou místní samosprávy byly místní (později politické) obce, jež sdružovaly jednu či více katastrálních obcí (osad). Tehdy vytvořená místní obec Bohy zahrnovala dvě osady, a to Bohy a Rakolusky. Současně byly zvoleny obecní výbor (v roce 1919 přejmenovaný na obecní zastupitelstvo) a z jeho středu volené obecní představenstvo (od roku 1919 obecní rada) vedené obecním představeným (starostou). Prvním ve fondu doloženým starostou obce byl v roce 1864 Václav Tříška z Rakolusek.

Obec Bohy patřila do kraje Plzeňského, politického i soudního okresu Kralovice. Obě osady náležely římskokatolickou církevní správou do Kozojed, kam také docházely místní děti zprvu do farní a pak obecné školy. V roce 1910 se Bohy dočkaly otevření vlastní jednotřídní obecné školy a v témže roce i nové školní budovy. Do obvodu obecné školy v Bohách patřily ještě Rakolusky.

Pro rozvoj obce mělo velký význam napojení na silniční síť. Po roce 1900 byla postavena silnice Brodeslavy – Bohy – Rakolusky v délce 5,5 km. Výstavba silniční spojky Bohy – Krašov proběhla až na konci 20. let 20. století.

Po vzniku samostatné republiky se mezi zdejšími obyvateli začal masově šířit přestup z římskokatolické církve do nově vzniklé Církve československé. K nové národní církvi se v Bohách přihlásily dvě třetiny obyvatel. V prvních poválečných letech také vyvrcholily snahy obyvatel Rakolusek vytvořit samostatnou politickou obec. Rozhodnutím zemské správy politické s platností od roku 1922 byla politická obec Bohy rozdělena na dvě samostatné místní obce, a to Bohy a Rakolusky. V rámci prvorepublikové pozemkové reformy byl zabrán dvůr Rohy o výměře 186,13 ha. Pozemkový úřad v Praze z něho vytvořil zbytkový statek s výměrou 89,13 ha, který si zakoupil dosavadní pachtýř František Fencel, a 97 ha připadlo na 62 drobných přídělů pro rolníky z Bohů, Kozojed, Brodeslav a z dalších čtyř okolních vesnic.

Až do 30. let 20. století neměla obec Bohy vlastní les, proto v roce 1934 využilo obecní zastupitelstvo příležitost ke koupi lesa „Pabučiny“ o rozloze 98,5 ha. Pro jeho správu byla zřízena funkce lesního hlídače. O dva roky později obec ustavila čtyřčlennou komisi, jejímž úkolem bylo řízení všech lesních prací a vedení účetních záležitostí lesa odděleně od obecního účetnictví. Na konci 30. let se obec dočkala zavedení elektrického proudu.

Osvětově-vzdělávací činnost v obci zajišťovala především obecní knihovna, která měla na počátku 30. let 20. století 100 svazků.

Obecní úřad Bohy ukončil činnost v květnu 1945, kdy jeho působnost převzal nově ustavený místní národní výbor (MNV).

Vývoj počtu obyvatel a domů v místní obci Bohy

osady	Bohy		Rakolusky		Obec celkem	
	lidí	domů	lidí	domů	lidí	domů
počet						
Rok						
1850	194	<i>n</i>	143	<i>n</i>	237	<i>n</i>
1869	192	28	126	18	318	46
1880	216	28	116	19	332	47
1890	190	28	114	19	304	47
1900	194	28	108	19	302	47
1910	192	31	102	19	294	50
1921	200	31	-	-	200	31
1930	153	32	-	-	153	32
1950	135	35	-	-	135	35

Přehled doložených starostů obce

Rok	Starosta
1864	Václav Tříška
1867	František Holcingr
1880	Matěj Plaček
1884 - 1885	Jan Holzingr
1887	Václav Záhrobský
1890 - 1894	Matěj Plaček
1896	Václav Záhrobský
1899	Matěj Plaček
1900	Josef Peterka
1901	Josef Peterka
1903	Matěj Peterka
1905 - 1913	Josef Peterka
1919 - 1935	Josef Včala
1936 - 1938	Josef Florián
1939	Antonín Král
1940	Josef Florián
1942	Alois Záhrobský

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti byly po celou dobu fungování obecního úřadu pravděpodobně ukládány vždy u právě úřadujícího starosty. Po ukončení činnosti obecního úřadu převzal obecní spisovnu nově ustavený Místní národní výbor Bohy. Na podzim roku 1955 vykonal na MNV v Bohách archivář plaského okresního archivu Jaroslav Vavřík první odbornou prohlídku spisovny a skartaci písemného materiálu MNV i obecního úřadu. Při té příležitosti vytrídil z obecních písemností pouze 2 balíky materiálu, které převzal k uložení do okresního archivu. Jejich obsah je uveden v protokolu z prohlídky, založeném ve spisu o fondu. Podle dodatečného zápisu v knize přírůstků z roku 1996 (přírůstkové číslo 887) bylo převzato 6. října 1955 0,1 bm písemností z let 1872-1944.

V roce 1977 převzal ještě na MNV Kozojedy okresní archivář Josef Pankraz knihu zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a obecní rady z let 1933-1940, zapsanou v knize přírůstků pod přírůstkovým číslem 430.

Hrubé roztrídění archiválií vykonal Jaroslav Vavřík hned po převzetí materiálu do archivu. Na jeho práci navázal v roce 1961 jeho nástupce JUDr. Josef Pankraz a vypracoval soupis písemností Obecní úřad Bohy 1873-1944. V roce 2000 byl v souladu s metodickým návodem na pořádání a inventarizaci archivních fondů, vydaným archivní správou Ministerstva vnitra v Praze dne 31. ledna 2000 čj. AS/1-284/2000, původní název fondu Obecní úřad Bohy nahrazen názvem novým Archiv obce Bohy.

III. Archivní charakteristika fondu

Vzhledem k dochovanému množství archiválií a k tomu, že obecní úřad nepoužíval žádný spisový plán, bylo pro inventarizaci fondu přizpůsobeno umělé pořádací schéma z metodického návodu pro pořádání fondu archiv obce vydané archivní správou Ministerstva vnitra pod čj. AS/1-284/00. U knih a registraturních pomůcek byla za jednu inventurní jednotku určena jedna kniha či podací protokol, u spisů soubor věcně vymezených písemností.

Původcem fondu je Obecní úřad Bohy. Jeho časový rozsah vymezují léta 1864-1945. Vnitřní skartaci vykonal bez vyhotovení protokolu o vnitřní skartaci v roce 1955 Jaroslav Vavřík, roku 1961 JUDr. Josef Pankraz a poslední v roce 1988 Marie Vitoušová. Současný fyzický rozsah fondu činí 0,17 bm. Podle přílohy č. 3 zákona č. 499/2004 Sb. byla do I. kategorie zařazena pouze kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a obecní rady (inv. č. 1), ostatní archiválie do II. kategorie. Jazykem archiválií je čeština. Úplnost dochování fondu je torzovitá a fyzický stav archiválií lze pokládat za nepoškozený.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

I přes torzovité dochování fondu je možné v něm získat dílčí informace o činnosti orgánů obce, o politickém, společenském a kulturním životě v Bohách. Informačně nejbohatější je kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a obecní rady 1933-1940 (inv. č. 1), zahrnuje mimo jiné zápisy týkající se elektrifikace obce, výstavby silnic Bohy – Rakolusky a Bohy – Krašov nebo obecních voleb v roce 1938 či pronájmu parcel na stavbu chat „Pod Krašovem“. Do této knihy bylo pořízeno i několik protokolů ze schůzí finanční komise a honebního výboru.

Informace o činnosti obecních orgánů a o životě v obci z první poloviny 40. let 20. století je možné také získat z knihy zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady a místního národního výboru 1940-1954, uložené v archivním fondu Místní národní výbor Bohy č. NAD 10.

V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky

Fond Archiv obce Bohy 1864-1945 uspořádala, pomůcku sestavila v únoru 2004 Kateřina Nová, úvod vypracovali v lednu 2008 Kateřina Nová, archivářka, a Petr Hubka, ředitel Státního okresního archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Čistopis pomůcky v únoru 2009 vyhotovila Zuzana Kliková.

Plasy 3. března 2009

Petr Hubka, Kateřina Nová, Zuzana Kliková

Přílohy

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury:

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt*. Sechster Band. *Pilsner Kreis*. Prag, 1838.

DUNDERA, J. A. *Království České, staticky-polohopisně popsané*. Praha, 1845.

PALACKÝ, František. *Popis království Českého*. Praha, 1848.

Handbuch der mit a. h. Entschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen mit zugleich Berücksichtigung der mit a. h. Entschliessung vom 4. August 1849 genehmigten politischen Eintheilung. Prag, 1850.

Zevrubný popis rozdělení země království Českého. [Praha], [1854].

Verzeichniss der Orts-gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, [1862].

Seznam míst v království Českém. Praha, 1872.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1886.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1893.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1907.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1913.

Vyhláška presidenta zemské správy politické ze dne 27. prosince 1923, číslo 537.937, o rozloučení a sloučení obcí v Čechách, které bylo povoleno v roce 1922. č. 12/1924 Z. z.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1934.

Amtliches Deutsches Ortsbuch für das Protektorat Böhmen und Mähren. Prag, 1940.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Praha, 1978.

VOŽENÍLEK, Jan. *Předběžné výsledky československé pozemkové reformy: Země Česká a Moravskoslezská*. Praha, 1930.

DYK, Jan. *Popis politického okresu Kralovického*. Praha, 1886.

UHLÍŘ, Josef. *Obecní zřízení a řád volení v obcích pro království České*. Praha, 1915.

JOACHIM, Václav. *Řád volení v obcích s prováděcími nařízeními a novela k obecním zřízením*. Praha, 1919.

WEYR, František. *Řád volení do obcí*. Brno, 1920.

KAŇÁK, Josef. *Základy správy obecní, správní příručka českých zemí*. Kutná Hora, 1927.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha, 1931.

ZETEK, František. *Popis politického okresu Kralovického*. Kralovice, 1932.

ZETEK, František Josef. *Kralovice a okolí*. Kralovice, 1933.

KYPR, O. *Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha, 1933.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

CAIS, Petr. Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1850 – 1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí). *Archivní časopis*, 2006, roč. 56, č. 4, s. 249–285.

EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928 – 1948. *Paginae historie: sborník Národního archivu*, Praha, 2006, roč. 14, s. 483–546.

Inventární seznam

I. Knihy

1	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady	1933 - 1940	K 1
2	Parcelní protokol	1944	K 2

II. Spisový materiál

II. 1. Registrurní pomůcky

3	Podací protokol	1942 - 1945	R 1
---	-----------------	-------------	-----

II. 2. Spisy

4	Domovské právo	1864 - 1944	N 1
5	Koupě, pronájem, prodej obecních pozemků	1931 - 1939	N 1
6	Pozemnostní archy	1933 - 1936	N 1
7	Rozpočty obce	1930	N 1
8	Stavební činnost obce	1926 - 1943	N 1
9	Sociální podpora	1914 - 1943	N 1
10	Sbor dobrovolných hasičů	1941 - 1942	N 1
11	Pozemková daň	[1940] - [1941]	N 1
12	Lodřkový převoz přes Berounku	1939	N 1

III. Účetní materiál

13	Půjčky a dluhopisy	1873 - 1938	N 1
----	--------------------	-------------	-----

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Bohy
Časové rozmezí:	1864 - 1945
Počet evidenčních jednotek:	4 (2 úřední knihy, 1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	13
Rozsah v bm:	0,17 (úřední knihy – 0,04 bm, podací protokol – 0,02 bm, karton – 0,11 bm)
Stav ke dni:	3. 3. 2009
Zpracovatel fondu:	Kateřina Nová
Zpracovatelé archivní pomůcky:	Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Schválila:	Martina Matušková dne 3. 3. 2009 – č. j. SOAP/060-119/2009